

RADOVAN DÁVID
vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Kompetence a zákonná zmocnění – co nesmí opatrovník činit“

**Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR
Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí**

**Termín a místo konání: 29. května 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Výkon opatrovnictví zletilých osob přináší řadu právních povinností a odpovědností, které musí být vykonávány vždy v zájmu zastoupeného. Opatrovník však nemá neomezené pravomoci – jeho činnost je vymezena zákonem a podléhá soudnímu dohledu. Nejasnosti ohledně toho, co opatrovník smí a nesmí, často vedou ke konfliktům s rodinou, institucemi nebo i se samotným klientem. Zároveň mohou mít nezákonné kroky opatrovníka závažné následky, od neplatnosti právních úkonů až po odpovědnost za škodu. Seminář se proto zaměří na vymezení hranic kompetencí opatrovníka, na praktické příklady ze života sociálních pracovníků i rodinných opatrovníků a na způsoby, jak předcházet chybám v rozhodování. Diskutována bude i role soudu jako kontrolního orgánu, judikatura k překročení pravomocí a konkrétní situace, kdy je nutné, aby opatrovník požádal soud o schválení úkonu. Účastníci získají jasný přehled o tom, jak chránit práva zastoupeného člověka a současně se vyhnout rizikům spojeným s překročením svěřených kompetencí.

Po absolvování programu bude účastník schopen:

- vysvětlit právní rámec výkonu opatrovnictví zletilých
- rozlišit kompetence opatrovníka a hranice jeho zmocnění
- identifikovat úkony, které opatrovník činit nesmí
- posoudit, kdy je třeba žádat soud o schválení právního úkonu

- uplatnit princip proporcionality a nejlepšího zájmu zastoupeného
- komunikovat s rodinou a institucemi o limitech opatrovnictví
- zpracovat dokumentaci k právním úkonům opatrovníka
- využít judikaturu jako vodítko pro rozhodování v praxi
- rozeznat situace vyžadující kolizního opatrovníka
- orientovat se v odpovědnosti opatrovníka za škodu
- připravit přezkoumatelná vyjádření pro soud
- nastavit preventivní postupy pro předejití překročení pravomoci
- vyhodnotit konflikty zájmů a postupovat v souladu se zákonem
- spolupracovat se soudem a sociálními službami v rámci kontrolní činnosti

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Základní rámec opatrovnictví zletilých

- občanský zákoník a právní vymezení opatrovnictví
- rozdíly mezi omezením svéprávnosti a zastupováním opatrovníkem
- princip subsidiarity a proporcionality zásahů
- soudní dohled nad opatrovnictvím
- opatrovník jako zástupce, nikoli vlastník práv zastoupeného
- účel institutu – ochrana práv a zájmů zastoupeného
- historický vývoj a současná praxe
- mezinárodní kontext – CRPD a evropské standardy
- judikatura Ústavního soudu k opatrovnictví
- hranice autonomie zastoupeného člověka

2. Kompetence opatrovníka – co smí

- zastupování při běžných právních úkonech
- jednání před úřady a institucemi
- správa financí v běžném rozsahu
- dohody o poskytování sociálních služeb
- zastupování ve zdravotní péči v rámci zákona
- podávání žádostí o dávky a příspěvky
- komunikace s rodinou a institucemi
- podávání zpráv soudu
- zastupování v řízení o příspěvcích a dávkách
- příklady dobré praxe

3. Co opatrovník nesmí – absolutní zákazy

- jednat v rozporu se zájmy zastoupeného
- přijímat plnění, která náleží zastoupenému, pro sebe
- převádět majetek zastoupeného na sebe či blízké osoby
- činit úkony bez souhlasu soudu, pokud je to vyžadováno zákonem
- uzavírat smlouvy, které zastoupeného poškozují
- zneužívat informace o zastoupeném
- omezovat osobní svobodu zastoupeného mimo rámec zákona
- rozhodovat proti výslovnému zájmu zastoupeného, pokud je schopen projevit vůli
- nakládat s osobními údaji mimo zákonné meze

- využívat postavení k osobnímu obohacení

4. Úkony podléhající schválení soudu

- prodej a nákup nemovitostí
- nakládání s vyššími finančními částkami
- uzavírání dlouhodobých smluv
- změna místa bydliště zastoupeného
- rozhodnutí o zásadních zdravotních zákrocích
- souhlasy s pobytem v zařízení sociálních služeb
- přijímání a odmítání dědictví
- zastavení či zpětvzetí žaloby
- dispozice s jinými významnými majetkovými právy
- judikatura k povinnému schvalování úkonů

5. Konflikt zájmů a kolizní opatrovník

- situace, kdy rodinný opatrovník má vlastní zájem
- ustanovení kolizního opatrovníka ad hoc
- judikatura k řešení střetu zájmů
- role veřejného opatrovníka v konfliktních případech
- povinnost informovat soud o možném střetu
- odpovědnost opatrovníka za jednání v konfliktu zájmů
- praktické příklady z praxe
- prevence střetu zájmů mediací
- test loajality k zastoupenému
- hranice role rodinného opatrovníka

6. Odpovědnost opatrovníka

- občanskoprávní odpovědnost za škodu
- trestní odpovědnost při zneužití pravomocí
- správní odpovědnost ve vztahu k institucím
- dohled soudu a možnost odvolání opatrovníka
- náhrada škody vůči zastoupenému
- odpovědnost za procesní pochybení
- role obce jako veřejného opatrovníka
- pojištění odpovědnosti opatrovníka
- preventivní opatření proti selhání
- judikatura k odpovědnosti opatrovníků

7. Dokumentace a transparentnost

- vedení spisu opatrovníka
- povinnost podávat zprávy soudu
- pravidla pro vedení účetnictví a dokladů
- transparentní správa financí zastoupeného
- komunikace s rodinou prostřednictvím dokumentace
- archivace údajů v souladu s GDPR
- význam přezkoumatelných výstupů
- checklist kvality dokumentace
- příklady dobré a špatné praxe
- role soudu při kontrole dokumentace

8. Komunikace s klientem a rodinou

- respekt k názoru zastoupeného člověka
- využívání přiměřeného jazyka a metod participace

- vysvětlování hranic kompetencí opatrovníka
- řešení konfliktů mezi rodinou a opatrovníkem
- zapojení sociálních pracovníků a služeb
- posilování důvěry v roli opatrovníka
- prevence eskalace konfliktů
- hranice informací poskytovaných rodině
- mediace při sporech o kompetence
- zapojení odborníků do komunikace

9. Judikatura a kazuistiky z praxe

- příklady překročení pravomocí opatrovníků
- rozhodnutí Ústavního soudu k hranicím opatrovnictví
- judikatura ESLP k ochraně autonomie osob
- soudní praxe k úkonům podléhajícím schválení
- spory o majetek a bydlení zastoupených
- případy selhání opatrovníků v praxi
- inspirace z evropské judikatury
- důsledky pro praxi sociálních pracovníků
- pozitivní příklady odpovědného opatrovnictví
- poučení z chyb a prevence

10. Preventivní opatření a metodická doporučení

- vzdělávání opatrovníků a sociálních pracovníků
- metodiky pro výkon opatrovnictví
- využití případových konferencí
- mediace a facilitace v prevenci konfliktů
- role obcí a krajů v metodické podpoře
- spolupráce s neziskovým sektorem
- kontrolní mechanismy proti zneužívání postavení
- osvěta mezi rodinnými opatrovníky
- doporučení pro soudy při jmenování opatrovníků
- příklady dobré praxe z ČR i zahraničí

11. Modelové situace z praxe

- opatrovník prodává nemovitost bez souhlasu soudu
- převod peněz na vlastní účet
- odmítnutí zdravotního zákroku proti přání klienta
- konflikt s rodinou o umístění klienta
- nakládání s dědictvím bez souhlasu soudu
- kolizní situace při spravování majetku
- selhání dokumentace opatrovníka
- trestní stíhání opatrovníka za zneužití pravomoci
- příklady dobré a špatné praxe
- inspirace z judikatury a kazuistik

12. Diskuse a závěr

- shrnutí hlavních principů
- doporučené postupy pro praxi
- sdílení zkušeností účastníků
- diskuse nad kazuistikami
- inspirace pro lokální metodiky
- reflexe hranic kompetencí opatrovníka

- doporučení pro prevenci selhání
- návrhy na další vzdělávání